

355.4

9-74

Певцов Г. В., Залкін С. В.,
Сідченко С. О., Хударковський К. І.

**ІНФОРМАЦІЙНО-
ПСИХОЛОГІЧНІ
ОПЕРАЦІЇ:**

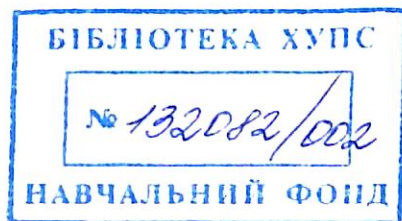
**ПЛАНУВАННЯ,
ПРОТИДІЯ,
ТЕХНОЛОГІЇ**

Певцов Г. В., Залкін С. В., Сідченко С. О.,
Хударковський К. І.

355.4
J-74

ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОПЕРАЦІЇ: ПЛАНУВАННЯ, ПРОТИДІЯ, ТЕХНОЛОГІЇ

МОНОГРАФІЯ

Харків
2020

Рецензенти:

- В. Ю. Богданович** доктор технічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України; головний науковий співробітник Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України
- О. М. Загорка** доктор військових наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України; головний науковий співробітник центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України
- Б. Пацек** доктор наук хабілітований, професор соціології; професор Інституту Близького та Далекого Сходу Ягеллонського університету, Польща

Рекомендовано до видання науково-технічною радою Харківського національного університету Повітряних Сил імені І. Кожедуба (протокол № 1 від 15.01.2020)

І-74 Інформаційно-психологічні операції: планування, протидія, технології : монографія / Г. В. Певцов, С. В. Залкін, С. О. Сідченко, К. І. Хударковський. – Х. : ДІСА ПЛЮС, 2020. – 252 с.
ISBN 978-617-7645-85-5

У монографії представлений аналіз доктринальних документів США та НАТО щодо планування і проведення інформаційних (психологічних) операцій, розглянуті сутність, концепції стратегічних комунікацій США, НАТО та Збройних Сил України, місце інформаційно-психологічних операцій в системі стратегічних комунікацій, висвітлені деякі аспекти планування інформаційно-психологічних операцій та техніки інформаційно-психологічних впливів, а також організації протидії негативному інформаційно-психологічному впливу.

Монографія призначається для наукових і науково-педагогічних працівників, практичних фахівців в галузі інформаційно-психологічного протиборства у війсьній сфері.

УДК 355.425
ББК 66,3(4УКР)31

ISBN 978-617-7645-85-5

© Певцов Г. В., Залкін С. В., Сідченко С. О.,
Хударковський К. І., 2020

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	5
ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ ДОКТРИНАЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ США ТА НАТО ЩОДО ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ (ПСИХОЛОГІЧНИХ) ОПЕРАЦІЙ	8
1.1. Інформаційні операції у воєнній стратегії США	9
1.1.1. Сутність інформаційних операцій збройних сил США	9
1.1.2. Загальна структура керівництва інформаційними операціями у збройних силах США	22
1.1.3. Планування інформаційних операцій у збройних силах США	26
1.2. Погляди командування НАТО щодо планування і проведення психологічних операцій	31
1.2.1. Принципи планування психологічних операцій НАТО	34
1.2.2. Структура і завдання органів управління з організації психологічних операцій	35
1.2.3. Планування та проведення психологічних операцій	41
1.2.4. Сили психологічних операцій	53
1.2.5. Рівні та види психологічних операцій	56
РОЗДІЛ 2. СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ	59
2.1. Сутність стратегічних комунікацій	60
2.2. Концепція стратегічних комунікацій США	67
2.3. Політика стратегічних комунікацій НАТО	73
2.4. Система стратегічних комунікацій у Збройних Силах України	78
2.5. Інформаційно-психологічні операції в системі стратегічних комунікацій	88
РОЗДІЛ 3. ПЛАНУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО- ПСИХОЛОГІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ. ТЕХНІКИ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ВПЛИВІВ.	95
3.1. Планування інформаційно-психологічної операції на основі реалізації циклів Дж. Бойда	97
3.2. Моделювання інформаційно-психологічної операції та інформаційно-психологічних впливів	114
3.3. Аналіз інформаційної обстановки в інформаційному просторі	135

3.4. Визначення цільової аудиторії.....	143
3.5. Види інформаційно-психологічних впливів.....	149
3.6. Основні методи інформаційно-психологічного впливу.....	163
3.7. Способи інформаційно-психологічного впливу.....	172
РОЗДІЛ 4. ПРОТИДІЯ НЕГАТИВНОМУ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОМУ ВПЛИВУ	183
4.1. Інформаційна безпека збройних сил	183
4.2. Сутність негативного інформаційно-психологічного впливу.....	191
4.3. Система протидії негативному інформаційно-психологічному впливу.....	201
4.4. Механізм протидії негативному інформаційно-психологічному впливу.....	212
4.5. Методика визначення раціонального складу сил та засобів протидії негативному ПІВ противника на війська та населення..	224
Заключення	232
ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ.....	237

ВСТУП

На початку XXI століття у світі відбулися кардинальні зміни в характері війн і збройних конфліктів, докорінно змінилися не лише їхні політичні цілі, але й способи і засоби їхнього ведення.

За умов глобальної інтеграції та жорсткої міжнародної конкуренції головною ареною зіткнень і боротьби різновекторних національних інтересів держав стає інформаційний простір. Геополітична конкуренція в умовах інформаційного суспільства зумовлює необхідність перегляду пріоритетів і акцентів організації системи національної безпеки, нового погляду на проблеми інформаційного протиборства, розуміння ролі інформаційно-психологічного впливу на суспільство та особистість.

Під інформаційним протиборством розуміється боротьба в інформаційній сфері, яка припускає комплексну деструктивну дію на інформацію, інформаційні системи і інформаційну інфраструктуру протиборчої сторони з одночасним захистом власної інформації, інформаційних систем і інформаційної інфраструктури від подібної дії. Кінцевою метою інформаційного протиборства є завоювання та утримання інформаційної переваги над протиборчою стороною [5], [13], [32], [87], [88].

В сучасних конфліктах все частіше використовуються методи, засновані на комплексному застосуванні політичних, економічних, інформаційних та інших невоєнних заходів, що реалізуються з опорою на військову силу.

Сукупність цих методів реалізує концепцію гібридної війни, провідною ідеєю якої є досягнення політичних цілей з мінімальним військовим впливом на противника за рахунок застосування сучасних інформаційних технологій з опорою на “м’яку силу” і “тверду силу” [5], [13], [32], [87], [88]. При цьому відбувається підриг військового і економічного потенціалу, руйнується культурно-світоглядна сфера, підтримується радикальна опозиція, залучаються сили спецоперацій для проведення диверсій і підготовки необхідних сил і засобів для маніпуляцій протестами місцевого населення. Приховано надається військова допомога і фінансове забезпечення радикально-екстремістським і терористичним організаціям. Після значного виснаження противника здійснюється обмежене застосування військової сили під прикриттям визвольних гасел з метою переведення країни під зовнішнє управління.

У монографії представлений аналіз доктринальних документів США та НАТО щодо планування та проведення інформаційних (психологічних) операцій, розглянуті сутність, концепції стратегічних комунікацій США, НАТО та Збройних Сил України, місце інформаційно-психологічних операцій в системі стратегічних комунікацій, висвітлені деякі аспекти планування інформаційно-психологічних операцій та техніки інформаційно-психологічних впливів, а також організації протидії негативному впливу.

Дана монографія є логічним продовженням досліджень авторів з проблем інформаційного (інформаційно-психологічного) протиборства та інформаційної безпеки у воєнній сфері.

Так, у монографії “Інформаційна безпека у воєнній сфері: проблеми, методологія, система забезпечення” [61] проведений аналіз досвіду ведення інформаційної боротьби у локальних війнах та воєнних конфліктах останнього часу, поглядів фахівців провідних країн світу на ведення інформаційного протиборства, загроз інформаційній безпеці України, у тому числі у воєнній сфері. З системних позицій розглянуто місце і роль інформаційної безпеки у системі національної безпеки України, визначені науково-методичні засади забезпечення інформаційної безпеки, запропоновані підходи до побудови системи забезпечення інформаційної безпеки у воєнній сфері. Науково обґрунтовано і розроблено проект Концепції інформаційної безпеки у воєнній сфері. Розглянуто інформаційну зброю як новий клас озброєння.

У монографії “Інформаційно-психологічна боротьба у воєнній сфері” [62] представлена характеристика воєнних конфліктів ХХІ століття, проведений аналіз інформаційного протиборства у гібридній війні як новій формі воєнного конфлікту. Представлена структура, функції та завдання органів управління інформаційно-психологічної боротьби в збройних силах провідних країн світу. Запропоновані загальні підходи до планування та проведення інформаційно-психологічних операцій та погляди щодо розвитку системи інформаційно-психологічної боротьби у Збройних Силах України.

Автори висловлюють щире подяку рецензентам за критичні зауваження та пропозиції, що сприяли вдосконаленню змісту монографії. Також автори заздалегідь висловлюють подяку фахівцям у галузі інформаційно-психологічної боротьби за увагу до монографії, можливі практичні зауваження та пропозиції щодо подальшого розвитку та використання отриманих результатів.